

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. juuni 2024
(OR. en)

11218/24

COASI 87
ASIE 26
CFSP/PESC 952
PE 186
WTO 81
COHOM 135
ECOFIN 721
MACAO 1

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	13. juuni 2024
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	JOIN(2024) 19 final
Teema:	ÜHISARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE Macau erihalduspiirkond: 2023. aasta aruanne

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument JOIN(2024) 19 final.

Lisatud: JOIN(2024) 19 final

EUROOPA
KOMISJON

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 13.6.2024
JOIN(2024) 19 final

ÜHISARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Macau erihalduspiirkond

2023. aasta aruanne

ÜHISARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

MACAU ERIHALDUSPIIRKOND:

2023. AASTA ARUANNE

Kokkuvõte

Pärast Macau üleandmist Hiinale Rahvavabariigile 1999. aastal on Euroopa Liit (edaspidi „EL“) ja selle liikmesriigid tähelepanelikult jälginud Macau erihalduspiirkonna majanduslikku ja poliitilist arengut, mis lähtub põhimõttest „üks riik, kaks süsteemi“. EL toetab seda põhimõtet ja selle rakendamist kooskõlas Macau põhiseadusega, mille eesmärk on tagada, et elulaad, õigusriik ning põhiõiguste ja -vabaduste kaitse Macaus püsib kuni 2049. aastani muutumatuna.

Käesolev aastaaruanne, mis hõlmab aastat 2023, avaldatakse kooskõlas 1999. aastal Euroopa Parlamendi ees võetud kohustusega.

Macau ulatuslik autonoomia ning õigused ja vabadused, mis pidid olema kaitstud vähemalt 2049. aastani, jätkasid 2023. aastal kahanemist.

2023. aastal võttis Macau vastu mitu uut seadust, millega rakendatakse poliitilist doktriini, mille kohaselt peaksid Macaud juhtima Macau patrioodid. Muuhulgas muudeti 2009. aasta riikliku julgeoleku seadust ja ajakohastati erihalduspiirkonna juhi valimise seadust. Macau erihalduspiirkonna seadusandliku kogu valimiseadusesse tehtavate muudatuste esimene lugemine toimus seadusandlikus kogus 4. detsembril. Uute seadustega piiratakse pluralismi nii poliitikas kui ka ühiskonnas laiemalt senisest veelgi enam.

Macau majandus **pöördus taas kasvule** pärast suurt langust 2022. aastal. 2023. aasta esimese kolme kvartaliga suurenes SKP eelmise aastaga võrreldes 77,8 %. Seda toetas turistide naasmine pärast Macaus ja Mandri-Hiinas kehtinud rangete COVID-19 piirangute kaotamist. Macau majanduse **pandeemiaeelne tase ei ole siiski veel taastunud**. SKP on 2019. aasta tasemega võrreldes 22,6 % väiksem, külastajate arv on 28 % madalam ja hasartmängutulu on 37,4 % võrra väiksem. Macau tööpuudus on suhteliselt madal (2,7 %) ja inflatsioon (0,9 %).

EL oli endiselt Macau suurim kaubanduspartner kaupade segmendis (2023) ja suuruselt neljas välisinvesteeringute allikas (2022).

ELi esindus Hongkongis ja Macaus jätkas kontakte Macauga niipea, kui ametiasutused kaotasid veebruari alguses Hongkongi ja Macau vahelised reisipiirangud. ELi esindus korraldas koos Euroopa Kaubanduskojaga kaubanduse ja kestlikkuse teemalise ürituse, millel osales Macau majandus- ja rahandusminister.

I. Poliitiline ja sotsiaalne areng

2023. aastal võttis Macau seadusandlik kogu vastu mitu valitsuse esitatud seaduseelnõud eesmärgiga rakendada doktriini, mille kohaselt peaksid Macaud juhtima Macau patrioodid, vähendades nii veelgi pluralismi.

18. mail läbis Macau seadusandlikus kogus teise ja viimase lugemise **riikliku julgeoleku kaitsmist käsitleva seaduse nr 2/2009 muutmise eelnõu**. Seadus jõustus 30. mail. 31. detsembri 2023. aasta seisuga ei olnud seda veel kohaldama hakatud.

Seadusemuudatus tehti pärast seda, kui keskvalitsus kehtestas 2020. aastal Hongkongi riikliku julgeoleku seaduse. Nagu Hongkongigi puhul, laiendati seadusemuudatusega Macau riikliku julgeoleku seaduse kohaldamisala.

Ajakohastatud seaduses sisalduv „lahkulöömise“ õiguslik määratlus laieneb näiteks „mittevägivaldsetele“ tegevustele. Varem oli seadusega hõlmatud ainult „vägivallateod ja muu tõsine ebaseaduslik tegevus“. Õonestamissüüdistuse kohaldamisala on laiendatud hõlmama ka riiklikku režiimi, st sotsialistlikku süsteemi, mida juhib Hiina Kommunistlik Partei, mitte ainult Hiina Rahvavabariigi keskvalitsust. Selle asemel, et reguleerida üksnes „välismaiste poliitiliste üksuste“ tegevust, mis ohustab riigi julgeolekut, hõlmab seadus nüüd „Macaust väljaspool asuvate üksuste“ tegevust. Seadust kohaldatakse nüüd ka väljaspool Macau territooriumi. Maksimaalne vanglakaristus on endiselt 25 aastat. Erinevalt Hongkongist ei olnud keskvalitsus 2023. aasta lõpuks Macaus riiklikku julgeolekubürood loonud.

Macau Ajakirjanike Liit esitas 23. märtsil seadusandjale eelnõu kohta kommentaarid. Liit märkis kommentaarides, et kavandatav seaduseelnõu „võib märkimisväärselt mõjutada Macau ajakirjandus- ja sõnavabadust ning avalikkuse õigust teada“, kuna mõned õiguslikud määratlused olid „mitmetimõistetavad“.

14. detsembril toimus seadusandlikus kogus riikliku julgeoleku seaduse muutmise laiendusena **riigisaladuste kaitse seaduse** teine lugemine. Uue seadusega antakse erihalduspiirkonna juhile õigus otsustada, kas tegemist on „riigisaladusega“ ja kui pikaks ajaks peaks see jääma konfidentsiaalseks. Samuti on selles loetletud kaheksa teemat, mida tuleks käsitada riigisaladustena, kui nende avalikustamine võib kahjustada riiklikku julgeolekut ja huve, sealhulgas Macau valitsuse „olulise otsuse salajased punktid“ ja salajased punktid, mis on seotud Macau valitsuse võetud meetmetega riikliku julgeoleku kaitsmiseks ja kuritegude uurimiseks. Seadus jõustub 1. juunil 2024.

Samuti läbis seadusandlikus kogus 14. detsembril teise lugemise **erihalduspiirkonna juhi valimist käsitleva seaduse nr 3/2004 muutmise eelnõu**. Seadus jõustus 1. jaanuaril 2024. Eelnevalt, 4. detsembril, läbis seadusandlikus kogus esimese lugemise **Macau erihalduspiirkonna seadusandliku kogu valimisseaduse muutmise eelnõu**. Kahe seaduseelnõu konsultatsioonidokumendis põhjendas valitsus õigusaktide ajakohastamist sellega, et vaja on jätkata põhimõtte rakendamist, mille kohaselt peaksid Macaud juhtima Macau patrioodid ning asjaoluga, et riigi julgeoleku kaitsmise valdkonnas on esile kerkinud uued vajadused ja uued väljakutsed.

Muudetud valimisseadustega lisati erihalduspiirkonna juhi, erihalduspiirkonna juhi valimiskomisjoni ja seadusandliku kogu valimiste korraldamiskorda kontrollimehhanismid. Macau riiklik julgeolekukomitee esitab nüüd valimiskomisjonile õiguslikult siduvad arvamused, et teha kindlaks, kas nendel kolmel valimistel kandideerivad kandidaadid järgivad põhiseadust ja vannuvad truudust Macau erihalduspiirkonnale. Kõnealust otsust ei saa kohtus edasi kaevata.

Macaul on juba 2018. aastal riikliku julgeoleku seaduse alusel loodud riiklik julgeolekukomitee. Selle esimees on erihalduspiirkonna juht Ho Iat Seng, riikliku julgeoleku

nõunik on Pekingi Macau kontaktbüroo direktor Zheng Xincong ning veel kaks kontaktbüroo liiget on riikliku julgeoleku tehnilised nõustajad. Uus kord annab Pekingi ametnikele sõnaõiguse Macau kohalikel valimistel.

Erihalduspiirkonna juhi valimise süsteemi muutmiseks vastu võetud seaduses ja seadusandliku kogu valimise süsteemi käsitlevas seaduseelnõus on sätestatud seitse kriteeriumi, mida riiklik julgeolekukomitee peab kandidaadi kandideerimisõiguse kontrollimisel arvesse võtma.

Kandidaadil, kelle puhul on leitud, et ta ei järgi Macau põhiseadust või ta ei ole vandunud truudust Hiina Rahvavabariigi Macau erihalduspiirkonnale, on keelatud viis aastat valimistel kandideerida. Teiste isikute hääletamisest hoidumisele õhutamise, hääletussedeli tühjaks jätmine ja hääletussedeli rikkumine on kõnealuse muudatusettepaneku kohaselt muudetud süüteoaks, mille puhul on karistuse maksimummäär kolm aastat vangistust.

Nende muudatuste õigusloomeprotsessi käigus korraldas valitsus 15. juunist 29. juulini 45 päeva kestnud konsultatsiooni. Valitsus korraldas kaheksa konsultatsiooni, millest kaks olid üldsusele avatud. Valitsusele esitati kokku 571 ettepanekut, sealhulgas 6 112 soovitud tegevussuundade kohta, millest 2 439 olid seotud erihalduspiirkonna juhi valimise seadusega ja 3 673 seadusandliku kogu valimise seadusega. Konsultatsiooniaruande kohaselt toetati ettepanekutes valdavalt muudatusettepanekuid.

14. novembril teatas erihalduspiirkonna juht oma iga-aastases poliitilises avalduses, et valitsus esitab 2024. aastal seaduseelnõu, millega reguleeritakse ametiisikute ametisse nimetamist (**ametivande andmist ametisse astumisel käsitleva seaduse nr 4/1999 muutmise eelnõu**), viidates vajadusele jätkata poliitilise doktriini rakendamist, mille kohaselt peaksid Macaud juhtima Macau patrioodid.

Erihalduspiirkonna juht külastas 18. aprillist kuni 27. aprillini 2023 Portugali, Luksemburgi ja Belgia.

Samal ajal on Portugali kogukonnal Macaus esinenud viimase aasta jooksul probleeme elamisloa saamisel. 1. oktoobril teatas erihalduspiirkonna juht, et Macaul ja Lissabonil olid erinevad seisukohad seoses sellega, kas Portugali kodanikud peaksid saama Macau elaniku isikutunnistuse kohe pärast saabumist ja kas nad võiksid saada alalise elamisloa pärast 7 aasta möödumist.

Kuigi portugali keel on Macau ametlik keel, mõistis seadusandja Che Sai Wang märtsis avalikult hukka asjaolu, et täidesaatvate, seadusandlike ja kohtuorganite tegevust iseloomustab selle keele kasutamise pidev piiramine.

Juunis esitas sotsiaal- ja kultuuriminister kava alगतada nelja-aastane portugali keele kursus õpilastele, kes õpivad kolmandas astmes (14–15aastased) ja neljandas astmes (15–16aastased) ning kes kavatsevad omandada bakalaureusekraadi Portugalis, et valmistada neid ette edasisteks õpinguteks portugali keeles.

14. detsembril võttis USA Kongress vastu 2024. aasta riikliku kaitse lubamise seaduse (National Defense Authorization Act), milles Hiina Rahvavabariik, sealhulgas Macau, nimetati „välisvaenlaseks“ samaväärselt Kuuba, Iraani, Põhja-Korea, Venemaa ja Venezuelaga.

COVID-19 pandeemia mõju

6. veebruaril lõppesid Mandri-Hiina, Macau ja Hongkongi vahel kõik COVID-19ga seoses kehtestatud reisipiirangud. 27. märtsil aegus mobiilirakendus „Macau Health Code“. 28. aprillil loobusid ametiasutused kehtinud kohustusest kanda ühistranspordis maske.

Õigused, vabadused ja võrdsed võimalused

15. ja 16. veebruaril arutas ÜRO majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste komitee Macau kolmandat perioodilist aruannet majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelise pakti rakendamise kohta. Seejärel avaldas komitee 22. märtsil oma lõppmärkused¹.

Komitee kutsus Macaud üles „looma sõltumatut riiklikku inimõiguste institutsiooni, millel on ulatuslikud volitused kooskõlas inimõigusi edendavate ja kaitsvate riiklike institutsioonide staatusega seotud põhimõtetega“. Samuti kutsus komitee Macaud üles muutma koduvägivalda käsitlevat seadust, et hõlmata sellega samasoolised paarid. Samuti kutsuti Macaud tungivalt üles laiendama miinimumpalga kaitset koduabilistele ning võtma vastu õigusaktid, millega reguleeritakse ametiühingute moodustamise ja nendega ühinemise õigust ning streigiõigust.

ÜRO naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee vaatas 12. mail läbi Macau kolmanda perioodilise aruande naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni rakendamise kohta. 31. mail avaldas komitee oma lõppmärkused².

Komitee kutsus Macaud üles parandama tõendite kogumist koduvägivalla kahtluse korral ja varjupaiga pakumist koduvägivalla ohvriks langenud naistele. Nõukogu soovitas Macaul tagada naistevastase soolise vägivalla juhtumite tõhus uurimine ja nende eest vastutusele võtmine, ning tagada nende toimepanijate piisav karistamine. Samuti soovitati Macaul koguda andmeid sotsiaalse heaolu büroo pakutavate kaitse- ja abimeetmete kasutamise ning kohtunike määratud karistuste kohta.

Töötajate õiguste valdkonnas läbis seadusandlikus kogus 16. jaanuaril esimese lugemise ametiühingute seadus. Ükski seadusandja ei hääletanud selle vastu, kuid mitu seadusandliku kogu liiget kritiseerisid seaduseelnõud „tööõiguste ja -tagatiste olulise vähendamise“ tõttu ning pidasid seda poolikuks meetmeks. Seadusandliku kogu teine alaline komitee on selle nüüdseks läbi vaadanud. 27. juunil 2023 teatas komitee esimees Chan Chak Mo, et see saadetakse täiskogule 15. augustiks 2023 täiendavaks läbivaatamiseks. 31. detsembri 2023. aasta seisuga ei olnud seaduseelnõuga seoses uusi arenguid toimunud.

Alampalga seaduse läbivaatamine kiideti heaks ning alampalka tõsteti 32 Macau pataakalt (3,73 eurot) tunnis 34 Macau pataakale (3,97 eurot) tunnis.

Kogunemisvabadus on jätkuvalt piiratud. 3. mail teatas julgeolekuminister, et 1. mai protesti võrdsustamine vaba Macauga on ebaloogiline ning juhtis tähelepanu asjaolule, et poliitiliste protestide olemasolu ei ole kuidagi seotud Macau püsijäämisega. 5. mail teatas Terasetöötajate Liidu esimees, et ta pidi survestamise tõttu tagasi võtma taotluse korraldada meelevaaldus 1. mail, rahvusvahelisel töörahva pühal. Ametiühingute gelane ütles, et erariietes

¹ <https://digitallibrary.un.org/record/4007077>

²

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2FC%2FCHN%2FCO%2F9&Lang=en

politseiametnikud olid teda päevi jälitanud, samal ajal kui teised kutsusid teda üles tegutsema avalikes huvides.

Laiali saadetud Macau Demokraatliku Arengu Liit korraldas iga aasta 4. juunil Taevase Rahu väljaku mälestustseremoniat. Üks selle juhte – Au Kam San – teatas meediale, et avalikke mälestusüritusi enam ei korraldata. Kui valitsus 2022. aastal riikliku julgeoleku seadust muutmiseks ette valmistas, hakkas liit lagunema, rõhutades sellega, kui habras ühinemisvabadus Macaus tegelikult on.

Ajakirjandusvabadus oli jätkuvalt surve all. Macau Ajakirjanike Liit teatas 1. septembril, et politsei on lihtsustanud õnnetuste kohta avaldatud teavet, mistõttu on ajakirjanikel raske hinnata nende olulisust ja uudisväärtust.

Kodanikuühiskonna liikmed on viimase aasta jooksul püüdnud suurendada teadlikkust LGBTI+inimeste õiguste kohta. Esimene Macau rahvusvaheline *queer*-filmide festival toimus 3.–12. veebruaril.

15. juunil avaldas USA välisministeerium oma iga-aastase inimkaubanduse aruande. Macau jäi inimkaubanduse nimekirjas 3. tasandi riigiks. Macau ametiasutused lükkasid aruandes väidetü ümber, märkides, et see „põhineb taaskord ebaõigel teabel ja andmetel“, ning teatasid, et Macau jõupingutustele inimkaubanduse tõkestamisel ja selle vastu võitlemisel anti aruandes „meelevaldne hinnang“.

II. Majanduslik areng

Macau SKP kasvas 2023. aasta esimeses kolmes kvartalis eelmise aastaga võrreldes 77,8 %, ³ ulatudes 253 miljardi Macau pataakani (28,7 miljardit eurot) ⁴. See oli 22,6 % vähem kui 2019. aasta samal perioodil, mis näitab, et Macau majandus ei ole veel taastunud pandeemiaelsele tasemele. 2022. aastal vähenes Macau SKP 26,8 % võrra.

Oktoobris prognoosis Rahvusvaheline Valuutafond, et Macau majandus kasvab kogu 2023. aasta jooksul 27,2 % ⁵. See oli Rahvusvahelise Valuutafondi prognoositud suurim kasv suure sissetulekuga Aasia riikides, mis on seletatav eelmiste aastate tugeva majanduslangusega.

2023. aasta majanduskasvu toetas rangete COVID-19 piirangute kaotamine Macaus ja Mandri-Hiinas ning sellest tulenev turistide tagasipöördumine. Macaud külastas aasta jooksul kokku 28,3 miljonit inimest (67,5 % neist Mandri-Hiinast). See tähendab kasvu võrreldes 2022. aastaga, kui külastajaid oli 5,7 miljonit, kuid see on siiski 28 % vähem kui 2019. aasta tase, kui Macaud külastas 39,4 miljonit inimest. Hotellide keskmine täitumus oli 2023. aastal 81,2 % (2022. aastal 38,5 %), kuid siiski alla 90,1 % 2019. aastal.

Hasartmängud ja nendega seotud tööstusharud olid peamiselt turistide tõttu suurimad Macau majandusse panustajad. 2023. aastal suurenes hasartmängutulu 183,7 miljardi Macau pataakani (20,8 miljardit eurot), mis on rohkem kui 2022. aasta tulemus 42,8 miljardit Macau

³ Allikas: Macau erihalduspiirkonna valitsuse statistika- ja rahvaloendusamet.

<https://www.dsec.gov.mo/en-US/Statistic?id=901>

⁴ Vahetuskurss, detsember 2023

https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-infoeuro_et

⁵ Rahvusvahelise Valuutafondi maailmamajanduse arenguväljavaade:

<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023>

pataakat, kuid 37,4 % vähem kui 293,3 miljardit Macau pataakat (33,2 miljardit eurot) 2019. aastal.

Töötuse määr oli 2023. aastal 2,7 %, võrreldes 3,7 %ga 2022. aastal ja 1,7 %ga enne pandeemiat.

Inflatsioon püsis madal, keskmine koondtarbijahinnaindeks tõusis 0,9 %.

Tänu majanduse taastumisele paranes Macau eelarveolukord märkimisväärselt. 2023. aasta esimese 11 kuu jooksul oli valitsemissektori eelarveülejääk 22,1 miljardit Macau pataakat (2,5 miljardit eurot), kusjuures 2022. aasta samal perioodil oli puudujääk 21,0 miljardit Macau pataakat (2,4 miljardit eurot). Eelarvereservid moodustasid novembri lõpus 573,5 miljardit Macau pataakat (65 miljardit eurot), mis tähendab 2,6 % kasvu võrreldes eelmise aastaga, kuid 2,8 % vähenemist võrreldes pandeemiaeelse ajaga. Reservid on piisavad, et katta valitsemissektori kuue aasta kulutused.

2022. aastal ulatusid välismaised otseinvesteeringud Macaus 367 miljardi Macau pataakani (41,6 miljardit eurot), mis tähendab 5,8 % kasvu võrreldes eelmise aastaga. Suurimad välismaiste otseinvesteeringute allikad olid Hongkong ja Mandri-Hiina, vastavalt 42,4 % ja 37,4 % koguinvesteeringutest (v.a offshore-rahanduskeskuste investeeringud).

Majanduspoliitika

Majanduses keskendus erihalduspiirkonna juht novembris peetud **iga-aastases poliitilises avalduses** majanduse taastumisele ning majanduse jätkuvale mitmekesistamisele ja integreerimisele Guangdongi-Hongkongi-Macau lahe suurpiirkonnaga. Elanikud saavad endiselt kasu 2008. aastal kehtestatud jõukuse jagamise kavast, mille kohaselt maksti Macau alalistele elanikele 10 000 Macau pataakat (1 133 eurot) ja mittealalistele elanikele 6 000 Macau pataakat (680 eurot). Sündide arvu suurendamiseks makstakse vanematele sünnitoetusena 5 418 Macau pataakat (614 eurot). Valitsus arendab ka uut taristut, sealhulgas transpordiühendust Hengqiniga, täiendavat silda Macau-Taipa sadamas ja sotsiaaleluasemeid ning laiendab Macau rahvusvahelist lennujaama.

Macau **majanduse mitmekesistamise strateegia** eesmärk on arendada selliseid tööstusharusid nagu hasartmängudega mitteseotud turism, konverentsid ja näitused, tervishoid (koosolekud, stiimulid, konverentsid ja näitused), tervishoid (sealhulgas traditsiooniline Hiina meditsiin), finantsteenused, teadus ja tehnoloogia, kaubandus, kultuur ja sport. Novembris avaldas valitsus asjakohase majandusliku mitmekesistamise arengukava (2024–2028), milles kirjeldatakse poliitikat ja algatusi, mille eesmärk on suurendada 2028. aastaks hasartmängudega mitteseotud tööstusharude panust 60 %ni SKPst. Pärast Macau hasartmänguasutuste reformi eelmisel aastal pidid hasartmänguasutuste omanikud võtma kohustuse teha kooskõlas mitmekesistamisstrateegiaga hasartmängudega mitteseotud investeeringuid. Erihalduspiirkonna juht teatas oma poliitilises avalduses, et valitsus tagab, et hasartmänguasutuste omanikud rakendavad oma investeerimiskavasid. Tööstusharu andmeil takistab majanduse mitmekesistamist mitmekülgse talendireservi puudumine Macaus. Erihalduspiirkonna juht pakkus avalduses välja ka algatusi selle probleemi lahendamiseks, sealhulgas meetmeid rahvusvaheliste talentide ligimeelitamiseks.

Finantsteenuste valdkonnaga seoses on ametiasutused võtnud eesmärgi arendada kohalikku võlakirjaturgu (sh rohelisi võlakirju ja võlakirjade noteerimist mandri-Hiina asutuste ja

äriühingute poolt), varahalduse ja kapitalirendiga seotud tegevust, investeerimispingandust ja piiriüleseid renminbi-arvelduskavasid. 2023. aastal muudeti finantssüsteemi õigusraamistikku, et hoogustada tööstusharu kasvu. 2023. aasta septembri seisuga oli Macaus emiteeritud või noteeritud lunastamata võlakirjade väärtus 447 miljardit Macau pataakat (50,6 miljardit eurot). Erihalduspiirkonna juhi poliitilise avalduse kohaselt seab Macau prioriteediks võlakirjaturu arendamise, jätkab eeskirjade muutmist (sealhulgas uue väärtpaberiseaduse kaudu), edendab finantstehnoloogiat ja kaalub varahaldusettevõtetele maksusoodustuste kehtestamist.

Keskkonnapoliitika valdkonnas käivitati elektrisõidukite edendamise kava, keelati mittelagunevate plastist söögiriistade import ning hakati ehitama põletuskeskust ja toidujäätmete töötlemise keskust.

Majandusintegratsioon Mandri-Hiinaga

Mandri-Hiina jaoks on Macau turismi- ja vaba aja veetmise keskus (sealhulgas mitme sihtkohaga turism Guangdongi-Hongkongi-Macau lahe suurpiirkonnas) ning seda arendatakse äri- ja finantsteenuste keskusena, eelkõige Mandri-Hiina ja portugali keelt kõnelevate riikide vahel.

Guangdongi ja Macau intensiivse koostöö piirkond on Mandri-Hiinas, Guangdongi provintsis Hengqinis asuv ligikaudu 100 km² suurune ala, mida haldavad ühiselt Guangdong ja Macau⁶. Piirkonna eesmärk on mitmekesistada Macau majandust ning edendada selle majanduslikku ja õiguslikku integratsiooni Mandri-Hiina ja Guangdongi-Hongkongi-Macau lahe suurpiirkonnaga.

2023. aastal sõnastati strateegia, mille alusel integratsiooni veelgi hõlbustada. See hõlmab õigusteenuste klastrile (üheksa avalik-õiguslikku asutust, kes osutavad õigusteenuseid ettevõtjatele ja elanikele) tegevusloa andmist ja selle käivitamist. Viidi lõpule elamuprojekt („Macao New Neighbourhood“), mis hõlmab 4 000 elamuüksust, äriruumi ja rajatist. Macau erihalduspiirkonna juht tegi oma poliitilises avalduses ettepaneku viia Macau ja Hengqini määrused ja poliitika omavahel paremini kooskõlla. Ettepanek hõlmas meetmeid inimeste, kaupade ja kapitali liikumise hõlbustamiseks, konverentside ja näituste ühist korraldamist ning koostööd Hiina traditsioonilise ravimitehnoloogia valdkonnas.

III. Macau ja Mandri-Hiina vahelised suhted

2023. aasta märtsis aset leidnud rahvakongressi ja Hiina Rahva Poliitilise Konsultatiivkonverentsi iga-aastase täiskogu istungi (nn kaks istungjärku) raames viidi Hiina valitsuses läbi juhtkonnavaheetus. See tõi kaasa ka muudatusi töötajate hulgas, kelle ülesandeks on Macaud puudutavate küsimustega tegelemine.

Kommunistliku Partei poliitbüroo alalise komitee liikmest Ding Xuexiangist sai asepeaminister ning Hongkongi ja Macau küsimuste keskse juhrühma juht. Endine erihalduspiirkonna juht Edmund Ho säilitas oma koha Hiina Rahva Poliitilise Konsultatiivkonverentsi aseesimehena.

⁶ Guangdongi ja Macau intensiivse koostöö piirkond asub Mandri-Hiina Zhuhai linna lõunaservas. Macaust eraldab piirkonda üksnes väike veeriba ja kahte ala ühendab omavahel sild.

11. märtsil vahetas seadusandliku kogu esimees Kou Hoi In välja Macau ainsa esindaja rahvakongressi alalises komitees, Ho Iat Sengi. Ho astus tagasi 2019. aastal, et kandideerida erihalduspiirkonna juhi ametikohale.

6. aprillil nimetati Hainani provintsis asuva Sansha sõjalise garnisoni komandör Yu Changjiang Macaus asuva Hiina Rahvavabastusarmee garnisoni komandöriks.

Lisaks nendele muudatustele teatas Peking 16. märtsil oma kavatsusest nimetada riiginõukogu Hongkongi ja Macau asjade büroo ümber Hiina Kommunistliku Partei Keskkomitee Hongkongi ja Macau asjade tööbürooks. 27. oktoobril loetleti uue büroo veebisaidil selle 11 peamist ülesannet, sealhulgas Macau ja Hongkongi küsimuste koordineerimise tugevdamine, oluliste küsimuste uurimise teostamise järelevalve ja oluliste küsimuste uurimine, erihalduspiirkonna juhtide vastutuse suurendamine keskvalitsuse ees ning põhiseaduse ja riikliku julgeoleku tugevdamine.

23. maist kuni 26. maini külastas Hongkongi ja Macau asjade tööbüroo direktor Xia Baolong Macaud. Neljapäevase visiidi ajal osales Xia enam kui 30 koosolekul ja üritusel. Kuulajaskonna hulka kuulusid valitsusametnikud, kohtu- ja seadusandliku kogu liikmed, patrioodid, rahvakongressi ja Hiina Rahva Poliitilise Konsultatiivkonverentsi kohalikud liikmed ning õigus-, finants- ja haridussektori esindajad. Xia külastas ka ülikoole, teadus- ja arenduskeskusi ning meditsiinasutusi.

Veebruaris teatas julgeolekuminister, et Mandri-Hiinaga on vaja jõuda kokkuleppele õigusalasest koostööst, mis hõlmaks võimalust anda välja kuriteo toimepanemises süüdistatavaid isikuid.

1. märtsil jõustusid uued Guangdongi-Macau intensiivse koostööpiirkonna määrused. Guangdongi provintsi rahvakongressi alalise komitee andmetel hõlmavad määrused kaheksat peatükki ja keskenduvad kuuele aspektile: haldusküsimused; kavandamine, ehitamine ja juhtimine; tööstusareng, piirkonnas elavate ja töötavate Macau elanike aitamine; Hengqini ja Macau integratsiooni edendamine; ja õiguskaitse.

IV. Macau kahepoolsed suhted ja koostöö 2023. aastal

1992. aastal sõlmitud Euroopa Majandusühenduse ja Macau vahelise kaubandus- ja koostöölepingu eesmärk on tugevdada veelgi ELi ja Macau vahelisi suhteid. Leping hõlmab kaubandus-, majandus-, teadus- ja tehnoloogiakoostööd.

ELi-Macau ühiskomitee on platvorm, mille raames arutavad Macau ja EL mitme valdkonna küsimusi. Viimane **ühiskomitee** koosolek toimus 2019. aastal. Omavahelised visiidid jätkusid aga alles 2023. aastal.

Veebruaris külastas ELi esinduse juhataja Macaud esimest korda kahe ja poole aasta jooksul.

27. aprillil kohtus Macau erihalduspiirkonna juht oma Euroopa visiidi raames Euroopa välisteestistuse majandus- ja ülemaailmsete küsimuste asepeasekretäriaga.

23. novembril korraldas ELi esindus koos Macau Euroopa Kaubanduskojaga kaubanduse ja kestlikkuse teemalise ürituse „Green Way Macao“. Põhiettekande pidas Macau majandus- ja rahandusminister.

2023. aastal oli **EL jätkuvalt Macau suurim kaubanduspartner** Mandri-Hiina ees, ELi osa Macau kogukaubandusest moodustas 29 %.

Eurostati andmete põhjal ulatus **ELi kahepoolne kaubavahetus Macauga** 2023. aasta esimesel üheteistkümnel kuul 1 036 miljoni euron. ELi eksport Macausse hõlmas peamiselt luksuskaupu, nahktooteid, rõivaid ja riideesemeid ning kelli ja ehteid.

EL oli 2022. aastal Hongkongi, Mandri-Hiina ja USA järel **Macau suuruselt neljas välismaiste otseinvesteeringute allikas** (kui jätta kõrvale offshore-rahanduskeskused). Macau ametliku statistika kohaselt langes ELi arvele 5,5 % 2022. aasta välismaiste otseinvesteeringute kogumahust (offshore-rahanduskeskusi arvesse võtmata). Eurostati andmetel ulatusid ELi välismaised otseinvesteeringud Macausse 2022. aasta lõpus 1,52 miljardi euron, ⁷ samas kui välismaised otseinvesteeringud Macaust ELi ulatusid 1,86 miljardi euron.

⁷ Eurostati statistika
<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>